

سؤالات متن درس دهم

۱- پیامبر در چه تاریخی و در کجا وفات یافتند؟

در ۲۸ صفر سال ۱۱ هجری و در مدینه

۲- ماجرای سقیفه بنی ساعده چه بود؟ در لحظاتی پس از رحلت رسول خدا و در حالی که علی (ع) و شماری از اصحاب مشغول مراسم خاک سپاری آن حضرت بودند، تعدادی از انصار و مهاجرین در محلی به نام سقیفه بنی ساعده گرد آمدند و در باره جانشینی پیامبر به گفت و گو پرداختند. هر دو گروه با نادیده گرفتن وصیت پیامبر در غدیر خم، مدعی بودند که خلافت و جانشینی رسول خدا حق آنان است.

۳- ابوبکر چگونه به خلافت رسید؟ با توجه به اینکه از گذشته میان انصار رقابت و اختلاف وجود داشت، جمعی از حاضران در سقیفه، با ابوبکر که یکی از مهاجرین کهنسال بود، بیعت کردند و بدین ترتیب وی به عنوان خلیفه اول شناخته شد.

۴- چرا حضرت علی (ع) در ابتدای خلافت ابوبکر سکوت کرد؟

امام علی (ع) با آنکه در روز غدیر خم توسط پیامبر (ص) جانشین پیامبر معرفی شده بود اما بخاطر حفظ اسلام سکوت کرد.

۵- ابوبکر چند سال حکومت کرد؟ و پس از خود چه کسی را به جانشینی انتخاب کرد؟

دو سال حکومت کرد و پس از خود عمر بن خطاب را به جانشینی برگزید.

۶- عمر چند سال حکومت کرد و چه مناطقی را تصرف کرد؟

عمر ده سال حکومت کرد و علاوه بر بخش وسیعی از ایران، کشورهای سوریه، لبنان، فلسطین و مصر را نیز فتح کرد.

۷- عثمان چگونه به خلافت رسید و در زمان او اوضاع کشور چگونه بود؟

عثمان، خلیفه سوم، توسط شورایی که عمر تعیین کرده بود به خلافت رسید. در زمان او بر خلاف دو خلیفه نخست، زندگی تجملاتی و شیوه اشرافی رواج یافت و اطرافیان و کارگزاران خلیفه با ثروت به دست آمده از فتوحات به خوش گذرانی مشغول شدند.

۸- چرا عثمان بعضی از صحابه و یاران نزدیک پیامبر را مجازات و تبعید کرد؟

بعضی از صحابه و یاران نزدیک پیامبر مانند ابوذر، عمار و مالک اشتر را به دلیل آنکه از او و اطرافیانش انتقاد می کردند، مجازات و تبعید کرد.

۹- عثمان چرا و چگونه کشته شد؟ عملکرد اطرافیان خلیفه سوم، نارضایتی گروهی از مسلمانان را برانگیخت. آنان از نقاط مختلف به مدینه آمدند و اعتراض خود را نسبت به عملکرد عاملانش اعلام کردند. امام علی ع تلاش زیادی کرد که مخالفان را آرام کند و مانع بروز درگیری و خونریزی شود، اما سرانجام معترضان خشمگین به خانه خلیفه هجوم بردند و او را کشتند.

۱۰- امام علی (ع) در کجا به دنیا آمدند؟ و دوران کودکی و نوجوانی او چگونه سپری شد؟

امام علی (ع) فرزند ابوطالب در کعبه به دنیا آمد. آن حضرت دوران کودکی و نوجوانی را در خانه حضرت محمد ص و تحت تربیت وی بسر برد.

۱۱- چه عاملی سبب شد که پیامبر بدون هیچ آسیبی مکه را به سوی مدینه ترک کند؟

شهادت و فداکاری امام علی (ع) و خوابیدن در بستر رسول خدا، سبب شد که پیامبر بدون آسیبی از مشرکان، مکه را به سوی مدینه ترک کند.

۱۲- در دوران خلافت سه خلیفه قبلی حضرت علی (ع) چه می کردند؟ آن حضرت به تفسیر قرآن، تربیت شاگردان و پاسخ گویی به سئوالات دینی مردم می پرداخت. همچنین ایشان به عمران و آبادی و احداث نخلستان ها توجه زیادی داشت.

۱۳- چه زمانی و چرا مردم از امام علی (ع) خواستند تا خلافت را بر عهده بگیرد؟

پس از کشته شدن عثمان، مردم دریافتند که جامعه اسلامی بی سرپرست مانده است. بسیاری از مهاجرین و انصار خواهان بیعت با علی (ع) شدند، اما آن حضرت تمایلی به پذیرش خلافت نداشتند. سرانجام با اصرار زیاد مردم، امام علی منصب خلافت را پذیرفت.

۱۴- چه عواملی موجب مخالفت و دشمنی ریاست طلبان و ثروت اندوزان با علی (ع) شد؟ و چه جنگهایی را بر آن حضرت تحمیل کردند؟

اصرار علی بر عمل به قرآن و سنت پیامبر و اجرای عدالت، موجب مخالفت و دشمنی ریاست طلبان و ثروت اندوزان شد. این گروه چون اطمینان یافتند که امام به دلخواه آنان عمل نخواهد کرد. به فتنه جویی پرداختند و سه جنگ جمل، صفین و نهروان را بر آن حضرت تحمیل کردند.

۱۵- حضرت علی (ع) برای جلوگیری از خونریزی میان مسلمانان قبل از شروع جنگ ها چه اقدامی انجام داد؟

از آنجا که امام علی (ع) هیچ گونه تمایلی به جنگ و خونریزی میان مسلمانان نداشت، کوشید ابتدا با نصیحت بیعت شکنان و اتمام حجت با آنان از جنگ جلوگیری کند، اما شورشیان اقدام به جنگ کردند.

۱۶- امام علی (ع) در جنگ جمل چه کسانی را شکست داد؟

امام در جنگ جمل بیعت شکنان را شکست داد.

۱۷- جنگ صفین را توضیح دهید؟ در صفین امام علی (ع) به مقابله با سپاه معاویه رفت و آنها را ظالمین نامید. پایداری یاران حضرت علی (ع) به ویژه مالک اشتر آثار شکست بر چهره سپاه ستمگر آشکار ساخت، اما در آخرین لحظات، نیرنگ عمروعاص مانع پیروزی سپاهیان امام علی (ع) شد.

۱۸- دلایل بروز فتنه ها و جنگ ها علیه حکومت امام علی (ع) را بیان کنید.

اصرار امام علی (ع) بر عمل به قرآن و سنت پیامبر - اجرای عدالت - مبارزه با ریاست طلبان ثروت اندوز - خدا ترسی و پرهیزگاری - توجه به آبادانی - پرهیز از ظلم و ستم - صلح طلبی .

۱۹- حضرت علی (ع) حدود .. ۵ .. سال حکومت کرد.

۲۰- چرا حضرت علی (ع) کوفه را مرکز خلافت قرار داد؟ برای دفع تهدیدات بیعت شکنان و دشمنان عدالت.

۲۱- مهمترین ویژگی ها و دستاوردهای حکومت حضرت علی (ع) را نام ببرید؟

۱- حکومت داری مبتنی بر دستورات قرآن و سنت رسول خداص

۲- اصلاح بسیاری از انحرافات که در دین به وجود آمده بود.

۳- خدمات اقتصادی فراوان، با وجود فتنه ها و جنگ های تحمیلی متعدد.

۴- اقتدار و ایتسادگی در عین مظلومیت فردی و اجتماعی

۵- ساده زیستی و مقابله با اشرافی گری.

۶- تأکید بر عدالت

۷- برگزیدن افراد صالح به حکومت ولایات.

۸- تلاش برای وحدت و انسجام اجتماعی.

۲۲- اشرافی گری چگونه میان مسلمانان شکل گرفت و امام علی (ع) برای ساده زیستی چه کرد؟ فتوحات مسلمانان اگر چه موجب ورود اسلام به سرزمین پهناوری شد، اما ثروت و غنایم حاصل از فتوحات، سبب ثروت اندوزی و تقویت اشرافی گری در میان عده ای گردید. امام سعی کرد با گفتار و کردار خویش توجه مردم را به ارزش های دینی و سنت پیامبر جلب نماید. خطبه های فراوانی از ایشان در این موضوع باقی مانده است. آن حضرت با زندگی بسیار ساده و به دور از تجملات، الگوی مناسبی برای دیگران بود.

۲۳- چه مواردی سبب شد برخی از افراد متوجه مصمم بودن حضرت علی (ع) در اجرای عدالت شوند و با وی به دشمنی پردازند؟ در حکومت امام علی تمامی مسلمانان از احترام و حقوق برابر برخوردار بودند. امام در توزیع بیت المال هیچ مسلمانی را بر مسلمان دیگر برتری نمی داد و برای عرب و غیر عرب سهمی یکسان در نظر می گرفت. کسانی که پیش از آن، سهم بیشتری از بیت المال می گرفتند در برابر این شیوه عادلانه امام مقاومت کردند. آنها وقتی پی بردن که حضرت علی در اجرای عدالت مصمم است، به دشمنی با ایشان پرداختند.

۲۴- امام علی (ع) در انتخاب افراد برای حکومت ولایات چگونه عمل می کرد؟ امام افراد را بر پایه شایستگی و لیاقت برای حکومت ولایات بر میگزید و حاضر نبود برای رسیدن به هدف، از اشخاص ناصالح و ستمگر استفاده کند. برخی از یاران علی ع به آن حضرت پیشنهاد می کردند به افرادی که برای حکومت مشکل ایجاد می کنند، مقام بدهد امام می فرمود: "آیا من پیروزی را با ستم بدست آورم"

۲۵- معاویه از چه زمانی حاکم شام بود؟ و شرط وی برای اطاعت از امام علی (ع) چه بود؟ معاویه پسر ابوسفیان که از زمان خلافت عمر حاکم شام (سوریه امروزی) بود، اعلام کرد در صورتی از امام اطاعت می کند که حکومت شام و مصر به او واگذار شود.

۲۶- امام علی (ع) در برابر درخواست حکومت شام و مصر توسط معاویه چه فرمودند؟ فرمودند: "خداوند دوست ندارد که من گمراه کنندگان را یاور خود قرار دهم."

۲۷- برخورد امام علی (ع) با مخالفان و منتقدان چگونه بود؟ امام علی (ع) با مخالفان مدارا می کرد و از انتقادهای آنان ناراحت و خشمگین نمی شد و حتی سهمشان را از بیت المال نیز می پرداخت. امام زمانی با مخالفان برخورد می کرد که آنها دست به شمشیر می بردند یا فتنه ای به پا می کردند که به امنیت، دین یا وحدت جامعه، آسیب می زد.

۲۸- حضرت علی (ع) در چه تاریخی به شهادت رسیدند؟ در ۲۱ رمضان سال ۴۰ ه ق

۲۹- چرا امام حسن (ع) ناچار به صلح با معاویه شد؟ آن حضرت در نخستین روزهای خلافت، معاویه را از سر کشی و نافرمانی نهی کرد، اما معاویه با سپاهی عظیم، راهی عراق شد. امام قصد داشت در مقابل معاویه ایستادگی نماید، لذا امام حسن (ع) با سپاهی به فرماندهی یکی از یاران خود عازم جنگی دفاعی با معاویه شدند این در حالی بود که معاویه، با وعده های پول و مقام، فرماندهان سپاه امام حسن را فریب داده و جذب خود نموده بود. در چنین اوضاعی، امام ناچار شد پیشنهاد صلح معاویه را تحت شرایطی بپذیرد.

۳۰- چه عاملی نقش مهمی در جلوگیری از شکست معاویه در جنگ صفین داشت؟ او سیاستمداری فریبکار بود و با دادن پول و مقام، اشخاص با نفوذ و قدرتمند را جذب خود می کرد. عمروعاص یکی از این افراد بود، او به طمع دست یافتن به حکومت مصر به معاویه پیوسته بود، نقش مهمی در جلوگیری از شکست معاویه در جنگ صفین داشت.

۳۱- معاویه بعد از تحمیل صلح بر امام حسن (ع) در .. شام .. به خلافت رسید.

۳۲- معاویه فرزندش .. یزید .. را به جانشینی خود انتخاب و خلافت را .. مورثی کرد.

۳۳- سه ویژگی برای حکومت معاویه بنویسید.

۱- به دست آوردن قدرت با حيله و نيرنگ

۲ - عدم وفادارى به صلح با امام حسن (ع)

۳- انتخاب يزید به جانشينى

۳۴- زمينه قيام امام حسين (ع) چه بود؟ امام حسين (ع) سالها در کنار پدرش امير مومنان و برادرش امام حسن (ع) در صحنه جهاد و مبارزه حاضر بود. ان حضرت پس از شهادت برادر، با سخنرانى و نامه هاى افشاگرانه عليه حکومت ظالمانه معاويه مبارزه کرد. پس از مرگ معاويه، پسرش يزید طبق وصيت او به خلافت رسيد. ظلم و فساد آشکار يزید در جهان اسلام شهرت داشت.

۳۵- چرا امام حسين (ع) پس از به قدرت رسيدن يزید از مدينه به مکه رفت؟ امام حسين (ع) که نمى خواست با يزید بيعت کند، با خانواده و بستگان خود از مدينه راهى مکه شد. امام قصد داشت که در پناه خانه خدا و با استفاده از ايام حج مردم را براى مخالفت با حکومت ستمکار و فاسد يزید آماده کند.

۳۶- مردم کوفه پس از شنيدن خبر حرکت امام حسين (ع) به سوى مکه چه کردند؟ با نوشتن نامه هاى فراوان، ايشان را به آن شهر دعوت کردند. امام نخست اعتنايى به آن نامه ها نکرد، اما با اصرار کوفيان، پسر عموى خود مسلم بن عقيلى را روانه آنجا کرد. پس از ورود مسلم به کوفه، هزاران نفر با مسلم به نمايندگى از امام حسين (ع) بيعت کردند. امام نيز پس از دريافت نامه مسلم، عازم کوفه شد.

۳۷- يزید پس از شنيدن خبر حرکت امام حسين (ع) چه اقدامى انجام داد؟ عبیدالله بن زياد را که مردى سنگدل و خونريز بود به حکومت کوفه منصوب کرد.

۳۸- عبیدالله بن زياد در شهر کوفه چه کرد؟ با ايجاد رعب و وحشت مردم را ترساند و مسلم بن عقيلى را دستگير و به شهادت رساند. او سپس مردم کوفه را وادار کرد که آماده جنگ با فرزند پيامبر شوند.

۳۹- واقعه عاشورا را توضيح دهيد؟ سپاه يزید مانع رسيدن امام و يارانش به کوفه نشدند و کاروان آن حضرت را ناچار به توقف در سرزمين گرم و خشک کربلا نينوا) نمودند. لشکريان يزید که تعدادشان بسيار زياد بود، امام حسين (ع) و يارانش را محاصره و در روز عاشورا جنگ را آغاز کردند.

امام و یارانش که مرگ در راه عقیده و ایمان را سعادت و زندگی در سایه حکومت ستمگران را ننگ می دانستند، شجاعانه جنگیدند و در راه حق به شهادت رسیدند.

۴۰- چرا قیام کربلا و شهادت امام حسین (ع) نیاز بود؟ نیم قرن پس از رحلت رسول خدا فرد فاسد و گناهکاری چون یزید به عنوان خلیفه مسلمانان به قدرت رسید، نشان می دهد که جامعه اسلامی دچار انحراف بزرگی شده بود. فقط حرکتی عظیم مانند قیام کربلا و شهادت امام حسین (ع) و فرزندان، بستگان و یارانش می توانست از گسترش این انحراف جلوگیری کند.

۴۱- امام حسین (ع) در وصیت نامه خود درباره اهداف قیام خود چه فرمودند؟ "هدف من اصلاح امت جدم رسول الله، امر به معروف و نهی از منکر و پیاده کردن سیره رسول الله و پدرم علی بن ابی طالب است".

۴۲- حضرت .. زینب (س) .. پس از شهادت امام حسین (ع) با سخنرانی های روشنگرانه اهداف قیام کربلا را بر همگان آشکار کرد.

۴۳- قیام کربلا و حادثه عاشورا چه تاثیری بر مردم جهان گذاشته است؟ این قیام تأثیر بسیاری در روحیه ظلم ستیزی مسلمانان به ویژه شیعیان بر جای نهاده است.

۴۴- انگیزه و اهداف امام حسین (ع) از قیام عاشورا چه بود؟

جلوگیری از گسترش انحراف در اسلام / اصلاح امت رسول الله / امر به معروف و نهی از منکر / آشکار کردن چهره واقعی حکومت بنی امیه / ظلم ستیزی

۴۵- منظور از زنده نگه داشتن قیام اباعبدالله (ع) چیست؟ عمل به دستورات اسلام و اجرای اهداف قیام امام حسین (ع) و درس گرفتن از این قیام و الگو قرار دادن آن.